

Trögt få fack till COP15

Att stoppa klimatförändringen kräver att vårt samhälle stöps om. I det arbetet kan fackföreningarna spela en nyckelroll och se till att förändringarna blir rättvisa, jobbskapande och därmed allmänt accepterade. Axlar facken ansvaret?

Såväl miljöorganisationer som fackföreningar och politiska partier talar om behovet av minskade växthusgaser, rättvis omfördelning och att alla måste ta sitt ansvar. De

gemytliga orden riskerar dock att dölja klimatets glödheta intressekonflikter. Hundratusentals människor flyr och dör varje år på grund av uppvärmningen,

storföretagen fortsätter sälja, borra och transportera, klimataktivister lägger sina kroppar i vägen för kolkraftsbyggen och toppmöten och anklagar politikererna för att gå storföretagens ärenden. Och facken?

– Det finns en tro på att man kommer att lösa klimatomställningen genom en rationell argumentation som kommer att leda till en viss enighet. Det tror inte jag.

Det säger Asbjörn Wahl. Han är chef för den norska organisationen For velferdsstaten, har en förtroendepost i Internationella transportarbetarförbundet, ITF, och är rådgivare för det norska Fagförbundet. Wahl argumenterar för att klimatet i grunden är en facklig fråga. Det är facket som måste ta striden mot de starka ekonomiska intressen som står i vägen, som oljeindustrin.

– Det kommer att krävas en hård kamp för att ändra samhällsutvecklingen.

KLIMATRÖRELSEN OCH FACKEN måste samarbeta, menar han. Men det finns en fundamental konflikt mellan miljörelsen och fackföreningsrörelsen. Fackens rop på tillväxt och ökade löner har ofta stångats mot miljörelsens grundläggande kritik av industrialismen. Det här är motsättningar som ställs på sin spets när vi pratar

Facken och miljörelsen har inte alltid dragit jämt, men måste nu samarbeta för en klimatomställning. "Problemet är att de som blir av med jobben inte kan vara säkra på att det kommer att skapas nya", säger Asbjörn Wahl från organisationen For velferdsstaten.

lösningar på klimatkrisen, menar Asbjörn Wahl.

– Det krävs stora strukturella samhällsförändringar som reducerar behoven av transport och konsumtion. Det är helt uppenbart att det blir ändringar på arbetsmarknaden. Problemet är att de som blir av med jobben inte kan vara säkra på att det kommer att skapas andra jobb. Vi måste ha konkreta alternativ inom ren energi och kollektivtrafik. Annars accepterar man det inte.

PÅ SVENSKA LO är den här problemställningen främmande. I maj antogs organisationens första klimatpolicy. Där finns inga konkreta förslag för hur klimatomställningarna ska finansieras och inga strategiska förslag för hur den ska kunna genomföras. Policyn är utarbetad av Sven Nyberg, som arbetar med klimatfrågor på LO.

Nyberg tror inte att omställningen blir en svår nöt för Sverige.

– Vi har inte försökt att strategiskt analysera hur motståndet kommer att se ut, för att i Sverige är ju alla rätt välvilliga och tenderar att bjuda över varandra.

JÖRN ANDERSEN ÄR AKTIV i den danska klimatrörelsen och mobiliserar inför klimatmötet i Köpenhamn. Han menar att facken måste utmana de stora multinationella företagen. En rapport från den Internationella fackliga samorganisationen, IFS, och FN-organet UNEP har visat att satsningar på förnybar energi de närmaste decennierna kan leda till över 20 miljoner nya jobb, långt fler än de som i dag arbetar inom fossilindustrin.

– Men frågan är fortfarande, säger Jörn Andersen: Vem bestämmer vilka jobb som ska skapas?

De danska klimataktivisterna

har försökt få med fackföreningar i arbetet inför Köpenhamnsdemonstrationen den 12 december.

– Men det går långsammare än förväntat, säger Andersen.

Hittills har tre mindre fackförbund anslutit sig, och det finns hopp om att IFS och Europeiska fackliga samorganisationen, EFS, ska uttala sitt stöd. Men de stora danska facken verkar ha bestämt sig för att inte delta, säger Andersen. Det kan delvis bero på att de danska medierna skrivit ut ungdomar kommer att slå sönder Köpenhamn. Men den djupare anledningen är en annan, säger Andersen.

– Många av fackförbunden är fångade i ett marknadsorienterat sätt att formulera problem och lösningar, som att byta glödlampor och släcka lyset. De är inte inriktade på att vi måste trycka på för massiva investeringar.

Är det möjligt att stoppa klimatförändringarna utan att ha med facken?

– Nej. Vi behöver en massiv mobilisering. En jättedemonstration är en sak. Men vi måste förändra på lokal, nationell och global nivå. Jag ser ingen annan kraft som har möjlighet att göra det.

ASBJÖRN WAHL TROR INTE att det blir någon stor facklig anslutning i Köpenhamn.

– Jag är inte heller så säker på att demonstrationen i Köpenhamn är det mest avgörande och viktiga just nu. Fackens viktigaste roll är att de skapar värderingar i samhället och det är den makten som är viktig framöver. Fackets tradition är på arbetsplatsen, det är där maktkampen kommer att avgöras.

CHRISTOPHER HOLMBÄCK
christopher.holmback@arbetaren.se